

першому році навчання. Міжнародний досвід вирішення цієї проблеми показує, що ЗНО випускників гімназії є перспективним, зокрема, й з огляду на те, що воно є не лише об'єктивним інструментом виявлення відповідного рівня підготовки учнів, а й сприятиме вмотивованому вибору ними напрямку подальшої навчальної діяльності в ліцеї.

Особливо актуальною ця проблема є для країн близького зарубіжжя. Хоча підсумкова атестація в них домінує в традиційних формах усних та письмових іспитів, а зовнішнє оцінювання здобувачів базової середньої освіти має переважно вибірковий та моніторинговий характер, однією з тенденцій є поступове розширення його функцій як інструменту сертифікації рівня базової освіти та конкурсного переходу з рівня гімназійної на профільну ліцейну освіту. Відповідно, активно розробляються системи тестових завдань для підсумкового оцінювання різних типів, які використовуються у форматі зовнішнього незалежного оцінювання. Особлива увага приділяється використанню потенціалу тестових завдань відкритого типу, які дають можливість більш повно та цілісно виявляти й аналізувати освітні результати учнів.

При цьому досвід застосування зовнішньої форми підсумкової атестації учнів гімназії актуалізує деякі суперечливі моменти, що можуть виникнути й у вітчизняній практиці. Це, зокрема, перспективи переведення за результатами оцінювання випускника гімназії до іншого навчального закладу, в якому функціонує ліцей, та неоднозначна оцінка з боку батьків. Запровадження зовнішнього оцінювання зменшує питому вагу педагога гімназії у формуванні підсумкової оцінки учня, домінування тестової форми складання підсумкових іспитів не сприяє всебічному виявленню творчого потенціалу дитини.

На сьогодні в Україні сформовано основу нормативно-правового забезпечення зовнішнього незалежного оцінювання, а базовий закон поширює ці норми на рівень гімназійної освіти. Він законодавчо закріплює ДПА як основний механізм оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти, який може дійснюватися в різних формах, зокрема й у формі ЗНО.

ВПЛИВ ФОРМИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ НА РІВЕНЬ ОСВІТНІХ РЕЗУЛЬТАТІВ З ГЕОГРАФІЇ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науменко С. О., канд. пед. наук

Новий закон України «Про освіту» (2017) передбачає можливість застосування зовнішнього незалежного оцінювання (далі — ЗНО) як форми державної підсумкової атестації (далі — ДПА) на рівні базової середньої освіти. Застосу-

вання ДПА у формі ЗНО на рівні базової середньої освіти в Україні потребує перегляду: а) мети ДПА в закладах базової середньої освіти; б) форм іспитів з певних навчальних предметів або їх частин; в) типів і форм тестових завдань в тестах з різних предметів.

Актуальними є також дослідження щодо виявлення впливу форми тестових завдань на рівень освітніх результатів здобувачів базової середньої освіти та ступеня їхньої впевненості у відповідях на завдання різних форм. Для розв'язування питання впливу форми тестових завдань на рівень освітніх результатів здобувачів базової середньої освіти з географії нами було створено два тести: один тест містив лише завдання закритої форми (завдання з вибором однієї правильної відповіді із чотирьох варіантів), інший — лише завдання відкритої форми (з короткою відповіддю). Тести були ідентичними.

У процесі дослідження було виявлено, що із 6 максимально можливо отриманих балів за тест середня оцінка здобувачів освіти за тест із завданнями закритої форми склав 3,2 бали, за тест із завданнями відкритої форми — 2,4 бали. Тобто завдання закритої форми є легшими для здобувачів освіти, ніж завдання відкритої форми.

Для виявлення ступеня впевненості у відповідях на завдання різних форм після кожного завдання дев'ятикласнику пропонувалося оцінити в балах (від 1 до 5) ступінь його впевненості у відповіді на завдання тесту, де 1 бал — зовсім не впевнений; 2 бали — більш невпевнений, ніж впевнений; 3 бали — впевнений на 50%; 4 бали — більш впевнений, ніж невпевнений; 5 балів — цілком впевнений.

Середній показник впевненості дев'ятикласників, які давали відповіді на тест із закритими завданнями, склав 3,36 балів, на тест із відкритими завданнями — 3,5 балів. При цьому зсув на користь тесту був 24%. Тобто, здобувачі освіти, які давали відповіді на тест із завданнями відкритої форми були на 24% впевненішими у своїх відповідях, ніж здобувачі, які давали відповіді на тест із завданнями закритої форми.

Отже, під час дослідження проблеми: «Методика державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання випускників гімназії» було виявлено вплив форми тестових завдань на рівень освітніх результатів здобувачів базової середньої освіти. Так, відповідаючи на завдання закритої форми, здобувачі освіти отримують кращі результати. При цьому вони впевненіші у своїх відповідях, відповідаючи на завдання відкритої форми, але ця їхня впевненість переоцінена: насправді вони частіше дають неправильні відповіді на ці завдання.